

Beethoven trekt dit jaar geen volle zalen

Achtergrond - 28 mei 2020 - Auteur: Lynn Stroo

Het zou dit jaar groots worden gevierd, de 250ste verjaardag van Ludwig van Beethoven, een van de meest gespeelde componisten aller tijden. Maar het coronavirus zette een streep door veel feestelijkheden. Veel grote concerten en evenementen worden nu doorgeschoven naar 2021. Beethoven brengt dit jaar iets anders: verbroedering in tijden van isolatie.

Vanuit het geboortehuis van Ludwig van Beethoven (1770-1827) in Bonn klonk op 22 maart de wereldberoemde [melodie van 'Ode an die Freude'](#), Beethovens negende symfonie, gespeeld op een saxofoon. Het was onderdeel van een muzikale flashmob, in navolging van de Italianen die tijdens de corona-lockdown muziek maakten vanaf hun balkon. Mensen in heel Duitsland gaven die dag gehoor aan de actie. Om 18.00 uur precies speelden en zongen muzikanten en amateurs 'Ode an die Freude' met de beroemde zin 'Alle Menschen werden Brüder' vanaf hun balkon of vensterbank of vanuit hun tuin.

"Het laat zien hoeveel kracht Beethoven ons 250 jaar na zijn geboorte nog geeft", zegt Malte Boecker, artistiek directeur van Beethoven Jubiläums GmbH, de organisatie die het Beethoven-jaar coördineert. "In Italië werd het volkslied gezongen, in Duitsland 'Ode an die Freude', het Europese volkslied. Het werk is opnieuw een symbool van gemeenschap geworden." Beethoven wordt alom als een genie gezien, maar dat vindt Boecker te simpel. "Hij heeft voor zijn immense werk hard moeten knokken. Het kwam hem niet aanwaaien. Wie voorbij zijn heldenstatus kijkt, ziet een fascinerende persoonlijkheid die de muziek op zijn grondvesten heeft doen schudden en die noten schreef die honderden jaren overleefden."

Geen grote vieringen

Toch klinken de uitvoeringen van Beethovens werken anders dan ze dit jaar hadden moeten klinken. In december 2019 was de aftrap van een jaar dat bol moest staan van grote concerten, tentoonstellingen, opera- dans- en theaterproducties, symposia en lezingen over Beethoven en zijn werk. De afgelopen jaren is gewerkt aan het uitgebreide programma van ruim 300

projecten in Duitsland onder de naam [BTHVN2020](#), de letters waarmee de componist soms zijn brieven signeerde. Van het omvangrijke programma bleef weinig over toen het coronavirus het openbare leven platlegde.

'Wie voorbij zijn heldenstatus kijkt ziet een fascinerende persoonlijkheid die de muziek op zijn grondvesten heeft doen schudden'

Tegenvaller voor de organisatoren was eerder al dat de karakteristieke concertzaal Beethovenhalle in Bonn niet beschikbaar was voor het jubileumprogramma. De renovatie van het gebouw uit de jaren 50 zou dit jaar klaar zijn, maar [de verbouwing loopt volledig uit de hand](#). De deuren openen nu op zijn vroegst in 2024. De kosten stegen van de begrote 61 naar 166 miljoen euro. Het project wordt al de 'blamage van Bonn' genoemd.

Om de ode aan de componist toch door te kunnen laten gaan, hebben de organisatoren het Beethoven-jaar verlengd tot 21 september 2021. Momenteel wordt gewerkt aan het omgooien van het programma. Een complexe en tijdrovende taak, vertelt Boecker. "We zijn nu in overleg met alle partners van de 300 producties. Sommige projecten kunnen worden verschoven, anderen zoeken naar digitale oplossingen." Enkele activiteiten gaan dit jaar wel door. Boecker: "Het grote concert op Beethovens 250ste doopdag op 17 december, waarbij ook bondspresident Steinmeier aanwezig is, blijft staan. Oorspronkelijk was het concert de afsluiter van het jubileumjaar, nu zal het een hoogtepunt midden in de festiviteiten zijn."

Digitaal programma

De coronacrisis maakt ook creatief. Op de website van het Beethoven-jaar wordt het [aanbod digitale activiteiten](#) steeds groter. Er zijn webinars, podcasts, een muzikale talkshow en gestreamde pianoconcerten. Ook is een speciale app gemaakt, waarin een 22-jarige Beethoven de bezoeker meeneemt op een virtuele 3D-tour langs belangrijke plekken in zijn leven in Bonn. Een bezoek brengen aan het gerenoveerde geboortehuis van Beethoven in Bonn of de Beethoven-rondwandeling maken door de stad kan met wat extra aanpassingen gewoon doorgaan, aldus Boecker.

'Voor mij is Beethoven een uitnodiging om in de menselijke creativiteit te geloven'

Die creativiteit past in de geest van Beethoven, zegt Boecker. "Voor mij is Beethoven een uitnodiging om in de menselijke creativiteit te geloven. Daarmee zijn alle problemen op te lossen. Beethoven had zoveel tegenslagen in zijn leven,

dat hij alle reden had op te geven. Maar uiteindelijk schrijft hij over vreugde. Hoe groot is dan het vertrouwen in het leven. Mij geeft deze houding en zijn muziek veel kracht.”

Podcasts met Igor Levit

Liefhebbers van Beethoven moeten het in zijn 250ste geboortjaar zonder grootse viering doen, maar zijn muziek hoeft niemand te missen. Zijn revolutionaire werken zijn uitvoerig gespeeld en op internet te beluisteren.

Radiostation [Bayerischer Rundfunk maakte een podcastserie](#) over Beethoven met de Duitse pianist Igor Levit. In 32 afleveringen nemen de makers de 32 pianosonates van de componist onder de loep, die hij componeerde tussen 1795 en 1822.

Levit wordt wereldwijd geroemd om zijn vertolking van Beethovens werk. Hij heeft als opmaat naar het jubileumjaar een negendelige CD-box met de pianosonates van Beethoven uitgebracht. Naar eigen zeggen gaat er [geen dag](#) voorbij zonder dat de pianist aan de muziek van de componist denkt. Omdat Levit door de corona-pandemie niet kon optreden, speelde hij sinds maart 52 avonden achter elkaar een huiskamerconcert via Twitter voor duizenden volgers. Daarin zijn Beethovens sonates vaak te horen. “Het gaat niet langer om het repertoire”, zei Levit onlangs tegen [Deutsche Welle](#). “Of ik nou Beethoven, Mozart of The Pink Panther speel: het gaat om het samenzijn.”

Misschien heeft Beethoven op zijn 250ste verjaardag in deze geïsoleerde coronatijd wel meer luisteraars dan ooit.

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel: <https://duitslandinstituut.nl/artikel/37989/beethoven-trekt-dit-jaar-geen-volle-zalen>